

Marek Ciara,
Marta Modzelewska
(Warszawa)

MATERIAŁY LEONA GECOWA
(1914-1952)
(156)

Leon Gecow urodził się 14 stycznia 1911 r. w Zduńskiej Woli. Jego ojciec Samuel Gecow był dyrektorem fabryki włókienniczej.

W roku 1929 ukończył Społeczne Męskie Gimnazjum w Łodzi. W latach 1930-1936 studiował medycynę na uniwersytetach: w Pradze w latach 1930-1932 i w Zurychu w latach 1932-1936. W 1936 r. uzyskał doktorat z medycyny na Uniwersytecie w Zurychu na podstawie rozprawy *Über die eosinophilen Zellen im Auswurf bei Pneumonie*. Następnie powrócił do Polski i pracował jako lekarz w Publicznym Szpitalu Miejskim w Łodzi-Radogoszczy w latach 1937-1939. Podczas okupacji w 1939 r. był lekarzem w szpitalu dla jeńców wojennych w Łodzi. Przeniósł się do sowieckiej strefy okupacyjnej i od listopada 1939 r. był naczelnikiem stacji dyżenfekcyjnej w Białymstoku, a od czerwca 1940 r. był kierownikiem rejonowego ambulatorium w Poczajowie.

Od czerwca 1941 r. pełnił służbę wojskową w Armii Czerwonej jako oficer-lekarz. Zajmował kolejno stanowiska: ordynatora szpitala ewakuacyjnego, młodszego lekarza pułku, ordynatora szpitala polowego, zastępcy komendanta szpitala polowego. Od lutego 1944 r. służył w Wojsku Polskim na stanowisku: lekarza II rzutu sztabu 1 Korpusu (luty-marzec 1944 r.), zastępcy komendanta Polowego Punktu Ewakuacyjnego nr 1 I Armii ds. polityczno-wychowawczych (kwiecień-sierpień 1944), komendanta Polowego Punktu Ewakuacyjnego nr 3 II Armii (wrzesień 1944-luty 1945), szefa Wydziału I Szefostwa Służby Zdrowia II Armii. Od września 1945 r. kierownik Sekcji Wyszakoleniowej, od listopada 1945 r. szefem Wydziału IV (wyszakolenia i wydawnictw) Departamentu Służby Zdrowia MON. Od maja 1947 r. pełnił funkcję delegata MON do spraw PCK. W maju 1946 r. awansowany na stopień pułkownika. We wrześniu 1948 r. został mianowany dyrektorem Biura Wojskowego Ministerstwa Zdrowia.

Leon Gecow w 1931 r. wstąpił do Komunistycznej Partii Zachodniej Białorusi. W czasie pobytu w Pradze i Zurychu działał w Komunistycznej Partii Czechosłowacji i Komunistycznej Partii Szwajcarii. W okresie wojny publikował artykuły w czasopiśmie „Nowe Widnokregi”. Po wojnie wstąpił do Polskiej Partii Robotniczej. Publikował artykuły na tematy polityczne w czasopiśmie „Odrodzenie”.

Był żonaty z Anną Gecow. W dniu 25 lipca 1949 r. został aresztowany w związku z tzw. sprawą Noela i Hermana Fieldów. W dniu 16 kwietnia 1952 r. skazany na 15 lat więzienia. Zmarł w więzieniu w Warszawie w dniu 30 kwietnia 1952 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie postanowieniem z dnia 2 lipca 1955 r. umorzył postępowanie karne w jego sprawie.

Materiały Leona Gecowa zostały przekazane do PAN Archiwum w Warszawie przez Krystynę Arciuch w roku 1986. W księdze nabytków wpisano zespół pod numerem 1789.

Materiały spuścizny pochodzą z lat 1918-1984. Materiały zostały w 2014 r. uporządkowane wstępnie przez Martę Modzelewską i Marka Ciarę. Efektem pracy był inwentarz warsztatowy. W 2020 r. inwentarz przejrzał i uzupełnił o wstęp Marek Ciara. Objętość zespołu to 0, 15 m. b.

Materiały spuścizny zostały podzielone na 6 grup rzeczowych zgodnie z *Wytycznymi opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych*.

W I grupie (jednostka 1) zawierającej niedatowane materiały twórczości znajduje się artykuł *Oznaczanie cukru ilościowe* i wiersz *Po tamtej stronie*. Grupa II to materiały z lat 1942-1949 dotyczące służby w Armii Czerwonej, I Armii Wojska Polskiego w ZSRR i w Wojsku Polskim.

W grupie III materiały biograficzne z lat 1918-1948 w jednostkach 3-6. Znajdują się tu dokumenty osobiste dotyczące przebiegu edukacji i pracy zawodowej, służby wojskowej i materiały gospodarcze. W grupie IV znajduje się nieliczna korespondencja wychodząca (j. 7) i wpływająca (j. 8) z lat 1933-1943.

W grupie V materiały rodzinne z lat 1941-1984 dotyczące Anny Gecow żony Leona Gecowa. Są to artykuły dotyczące służby w Armii Czerwonej i w Wojsku Polskim, pracy w Międzynarodowej Misji w Wietnamie i dokumenty osobiste. W grupie VI załączniki z lat 1936-1957, rozprawa doktorska Leona Gecowa, *Über die eosinophilen Zellen im Auswurf bei Pneumonie* i opis patentowy Szlomy Zylberszaca i Franciszka Jamroza, *Urządzenie do formowania ziaren z mas mających plastyczność gliny*.

W PAN Archiwum w Warszawie inwentarz otrzymał sygnaturę 156. W wyszukiwarce www.szukajwarchiwach.pl zespół ma numer 302/ 616/0. Inwentarz składa się z 13 jednostek.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Leona Gecowa*, PAN Archiwum w Warszawie, sygn. 156, j. 3
2. *Gecow Leon*, [w:] *Słownik biograficzny działaczy polskiego ruchu robotniczego*, tom 2, Warszawa 1987, s. 221-222
3. *Leon Gecow*, [w:] [wikipedia/ org./ wiki/ Leon Gecow](http://wikipedia.org/wiki/Leon_Gecow)

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I. Prace twórcy spuścizny	1
II. Materiały dotyczące służby wojskowej	2
III. Materiały biograficzne	3-6
IV. Korespondencja	7-8
V. Materiały rodzinne	9-12
VI. Załączniki	13

I. PRACE TWÓRCY SPUŚCIZNY

1. *Oznaczanie cukru ilościowe*
Po tamtej stronie
Artykuł, wiersz
B. d., rkp., masz., l., k. 3

II. MATERIAŁY DOTYCZĄCE SŁUŻBY WOJSKOWEJ

2. Służba wojskowa w Armii Czerwonej, I Armii Wojska Polskiego w ZSRR, Wojsku Polskim
Protokół komisji lekarskiej, zaproszenie na konferencję lekarzy, sprawozdanie, korespondencja służbowa
1942-1949, rkp., masz., l., k. 13

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

3. Dokumenty osobiste
Dowody osobiste, paszport, odpisy aktu urodzenia, wypis z ksiąg meldunkowych, legitymacja związku zawodowego
1918-1944, rkp., masz., druk, j. ros., pol., l., sz., k. 18

4. Nauka szkolna i praca zawodowa

Świadectwo dojrzałości, zaświadczenia: Uniwersytetu Karola w Pradze, Svobodnej Skoly Polityckych Nauk, Deutsche Technische Hochschule w Pradze, Uniwersytetu w Zurychu, indeks, dyplom doktorski, zaświadczenia: Laboratorium Analiz Lekarskich w Łodzi, Szpitala Jeńców Wojennych w Łodzi 1929-1939, rkp., masz., druk, j. czes., niem., pol., ros., l., sz., k. 45

5. Służba wojskowa w Armii Czerwonej, I Armii Wojska Polskiego w ZSRR i w Wojsku Polskim,

Zaświadczenia władz wojskowych, rozkazy personalne, powołanie do Rady Okręgowej Izby Lekarskiej, zaświadczenie o uprawnieniu do wykonywania praktyki lekarskiej, postanowienie Sądu Wojewódzkiego o umorzeniu postępowania karnego, legitymacje odznaczeń, awanse, legitymacje orderowe, wojskowa książeczka wypłat, przepustki, książka mundurowa 1939-1948, rkp., masz., druk, j. pol., ros., ukr., l., k. 127

6. Materiały gospodarcze

Potwierdzenie wpłaty na Dom Partii, potwierdzenia nadania przesyłek pocztowych, pokwitowanie, program teatralny 1940-1942, b. d., rkp., masz., druk, j. pol., ros., l., k. 19

IV. KORESPONDENCJA

7. Wanda Wasilewska

Zarząd Główny Związku Patriotów Polskich
Korespondencja wychodząca
B.d., rkp., l., k. 4

8. Jerzy Putrament

Poselstwo Rzeczypospolitej Polskiej w Bernie
Korespondencja wpływająca
1933-1943, rkp., masz., l., k. 5

V. MATERIAŁY RODZINNE

9. Anna Gecow – żona L. G.

A. G., *Wspomnienia lekarza getta w Radomiu*
A. G., *Ambasada polska w Cha-Pa w Wietnamie*
A. G., *Uwagi przeznaczone dla osób udających się do krajów tropikalnych*
Artykuły
1958-1984, b. d., masz., druk, l., k. 30
Druk: poz. 1. „Folksstyme”, 1984, nr 32, s. 2

10. Jw.

Materiały służby wojskowej w I Armii Wojska Polskiego w ZSRR i w Wojsku Polskim
Zaświadczenia władz wojskowych, rozkazy personalne, zaświadczenia Rady Narodowej o uprawnieniu do wykonywania zawodu lekarza, zaświadczenia o awansach i zatrudnieniu, powołanie na stanowisko ordynatora w Miejskim Szpitalu Zakaźnym w Warszawie, zaświadczenie do celów emerytalnych, orzeczenie w sprawie inwalidztwa, korespondencja służbowa 1945-1969, rkp., masz., j. ang., pol., l., k. 41

11. Jw.

Materiały działalności w Centre International de L'ennfance, Międzynarodowej Misji w Wietnamie, czasopismo „Schweizerische Medizinische Wochenschrift”, zaproszenia, korespondencja 1953-1969, rkp., masz., druk, j. ang., franc., niem., pol., wietnamski, l., k. 32

12. Jw.

Dokumenty osobiste

Odpis aktu urodzenia, legitymacje: związkowa, studencka, służbowa, mundurowa, ubezpieczeniowa 1941-1954, rkp., masz., druk, j., pol., ros., l., sz., k. 128

VI. ZAŁĄCZNIKI

13. Leon Gecow, *Über die eosinophilen Zellen im Auswurf bei Pneumonie*

Szloma Zylberszac, Franciszek Jamróz, *Urządzenie do formowania ziaren z mas mających plastyczność gliny*

Praca doktorska, opis patentowy

1936-1957, druk, j. nie., pol., l., opr., k. 25

Druk: poz. 1, Zurych 1936